

H.M. van den Brink,
Over het water
Uitgeverij Atlas Contact
Jubileum-editie,
ISBN 978 90 2545 3503,
gebonden € 19,99
Olympus-editie,
ISBN 978 90 4670 5254,
paperback € 12,50

Deze column is gepubliceerd in:

VGS Media BV

COLUMN

Suzan Schulting

Boekhandel Praamstra

Over het water, H.M. van den Brink

“Iedereen heeft zijn rivier en ik, ik heb de IJssel”, zong Liselore Gerritsen.

Altijd een gevoel van trots als je met de trein aankomt en Deventer aan de IJssel ziet en altijd wel iemand in die trein die verheugd verbaasd reageert op dat mooie uitzicht.

We kunnen het ons na afgelopen prachtige maar ontzettend droge zomer bijna niet voorstellen, maar nog niet zolang geleden was een van de grootste zorgen dat de rivier wateroverlast zou bezorgen.

Ruimte voor de rivier was er nodig. Bomen werden gekapt, struiken uitgedund en geulen en binnenwatertjes werden gegraven.

Waar ik eerder door de uiterwaarden kon lopen, was nu water.

Om het gemis van de uiterwaarden te compenseren, moest ik het water dan maar omarmen. Zo ontstond het plan om te gaan roeien.

Dat kan niet zomaar. Roeien is een technische sport met subtiele bewegingen. Je doorloopt een heel traject van examens, maar als je dan eenmaal met je ploegje de IJssel op mag, is dat een bijzondere ervaring.

Maarten van den Brink schreef een prachtige novelle over het geluksgevoel van roeiers. Hij situeerde dat in Amsterdam aan de kade van de Amstel. Hoofdpersoon Anton komt uit de volkswijk die daar vlak achter ligt. Zijn ouders leven een teruggetrokken en grijs leven. Ze zijn sober en er is geen aandacht voor het wereldnieuws.

Kleine Anton zag ooit een roeiboot onder een brug doorkomen en was zo gefascineerd door de schoonheid van die beweging, dat hij de onaangepaste wens heeft later ook te gaan roeien.

Het is rond het jaar 1939 en Anton wordt ondanks zijn afwijkende status geaccepteerd bij de roeivereniging.

Anton blijft zich altijd een buitenstaander voelen. Zelfs als hij samen met David geselecteerd wordt om te roeien in een speciale boot, denkt hij dat dat een vergissing moet zijn. De twee jongens trainen elke dag, doen mee aan wedstrijden en zijn zelfs zo succesvol dat aan de olympische spelen gedacht wordt.

Van den Brink beschrijft de trainingen, de onzekerheden, de techniek, de inspanning, het genot van een goed lopende boot en de vermoeidheid na afloop van de trainingen.

Langzaam begint Anton inzicht in zijn aandeel te krijgen.

Maar buiten het roeien is er een andere wereld en die wereld sluipt langzaam het boek binnen. Het is nu 1944; een wereld in verval. Anton kijkt terug. De trainer (Duits) bleek plotseling verdwenen. Het huis van David (joods) is donker en leeg. Het botenhuis in verval.

Wat blijft is de herinnering aan die prachtige eindeloze zomer van 1939, waarin eerst onzekerheid heerste, maar later toch wel degelijk het besef van overwinning volgde.

Maar het geluk is over. ‘We zijn kampioen zonder dat we gewonnen hebben’ krijgt ineens betekenis.

Het is een triest eind, maar o zo mooi beschreven.

‘Over het water’ werd bij verschijnen, 30 jaar geleden, al een klassieker genoemd, kreeg meerdere literaire prijzen, werd in verschillende landen vertaald en werd meerdere keren herdrukt. Dit jaar verschijnt er een speciale jubileum-editie.